

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

V. An deficiente libertate in causa prima, necessariò deficeret in secunda?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

ad Ecclesiam peruenire: & murus interpositus: quo etiam non amoto, vel disrupto impossibilis sit aditus linea recta ad Ecclesiam. His positis impedimentis, ut ego liberè motum exerceam requisitum, ut ad Ecclesiam perueniam, non necessum est supponi ablatum impedimentum aëris, quod per motum auferre possum, est tamen necessum supponi ablatum muri impedimentum, quod ego per motum auferre nequeo. Hanc doctrinam apprimè nota, quia facile explicatur quomodo vno hypostatice constituat Christum impeccabilem, quod non præstat gratia habitualis.

11 Ex his inferes libertatem voluntatis dicere pro formali suammet entitatem potentie, & simul entitates alias iurinfecas voluntati, & omnino inhærentes videlicet habitum respectu actus, qui ab illo est producendus: deinde aliud extrinsecum decretum, quo Deus suam omnipotentiam applicat, ut præstet adit ad occurrendum per modum causæ primæ, & sæpè decretum aliud, quo Deus suam omnipotentiam parat ad concurrendum loco habitus ad actum supernaturalem cum homine peccatore hoc habitu carente. Ex his omnibus libertas confurgit, quia potentia volitiva libera constituitur, quia ex omnibus principiis indifferentibus ad actum, & ad negationem illius tantum potentia volitiva est quæ vim habet ad illorum indifferententiam determinandam, in qua determinatione consistit actus secundus libertatis in ordine ad quem illius potentia, scilicet voluntas, libera dicitur per suammet entitatem, & per alia compingit, reliquaque circumstantias, quæ ex parte actus primi ad actum secundum libertatis supponuntur.

12 Ex his facile erit quid sit liberum arbitrium definire, & non difficile sententiæ omnes supra relatæ in concordiam redigi poterunt. Si enim nomine liberi arbitrij intelligatur potentia illa quæ liberè operatur, & formaliter libera constituitur potens se determinare, hæc tantum est voluntas: si autem nomine liberi arbitrij intelligatur non solum potentia, quæ libera constituitur, sed connotans illa, per quæ proximè libera constituitur liberum arbitrium erit voluntas connotans habitum requisitum ad actum, & actus intellectus quibus obiectum representatur indifferens ad amorem, & odium, vel saltem ad negationem amoris, & decretum applicatum omnipotentie. Tandem si nomine liberi arbitrij intelligatur principium liberum, ut formaliter liberum, & proximè in actu primo constitutum in esse liberi, liberum arbitrium non solum dicit potentiam volitivam, sed habitum respectu actus, qui nequit fieri sine illo, & actus intellectus, & omnia illa, quibus formaliter constituitur libertas. Secundum has acceptiones liberi arbitrij facile est in concordiam redigere omnes opiniones supra relatæ, & illarum quilibet in bonum sensum explicare. Si queras, quæ harum acceptio nunc aliis sit præferenda, & quid sonet hæc vox: *liberum arbitrium*? Respondeo, quætionem esse purè de nomine, in qua parum refert hoc vel illo modo loqui, omnes enim acceptiones iuxta communem loquendi modum receptæ sunt, sæpè enim dicitur liberum arbitrium esse homini innatum, & propriam passionem illius, & tunc nomine liberi arbitrij tantum intelligimus potentiam volitivam, & non omnia requisita ad libertatem, quia decretum applicatum omnipotentie non est passio hominis. Aliquando etiam dicimus hominem ebrum vel nimis iracundum libero arbitrio carere, & tunc nomine liberi arbitrij libertatem intelligimus. Frequenter etiam dicimus amentes carere libero arbitrio, quod non dicimus eodem modo de dormientibus, & tunc liberum arbitrium significat potentiam volitivam connotantem omnia requisita ad libertatem proximè & naturaliter possibilia.

PUNCTUM V.

An deficiente libertate in causa prima necessario deficiet in secunda.

1 Contra dictoria docuisse Philosophos asserentes Deum operari ex necessitate naturæ, & causam secundam liberè operari docuit Scotus, qui constanter defendit deficiente libertate in causa prima, inferri per locum intrinsecum causam secundam non posse liberè operari. Ita tenet in 1. distinct. 1. quæstione 1. distinct. 9. quæstione 4. dist. 38.

Francisc. de Oniedo, Philosoph. Tom. II.

ad 1. & in 1. distinct. 1. quæst. 3. Scotus sequuntur illius sectatores, teste Corduba in 1. lib. quæst. 55. dub. 9. Oppositam sententiam defendunt plures Thomistæ, præcipuè ex vetustioribus, qui affirmant non inferri per locum intrinsecum causam secundam necessariò operari, ex eo quod prima absque libertate operetur, quia potest effectus procedere à duplici causa, ab una necessariò, & liberè ab alia: ita tenent Caietan. 1. p. q. 14. art. 13. & q. 19. art. 8. & Ferr. 1. contra Gentes, c. 67. Capr. in 1. dist. 38. qui sententiæ huius patronum aduocant D. Thom. eo quod docuerit à scientia necessaria Dei effectus contingentes prodire, quia illius influxus in secundis causis modificatur. Eandem sententiam defendit Gabr. 1. dist. 38. q. unica, art. 1. parte 2. & Palacios disp. 2.

Quætionem hanc in varios sensus doctè explicuit Notster Soar. tom. 1. Metaph. disp. 19. sect. 3. & quia non in omnibus eodem modo dirimenda est quæstio, quid iuxta illorum quemlibet tenendum sit sigillatim explicabo.

Primus quætionis sensus esse potest an deficiente libertate in causa prima, deficiet in secunda id, quod ex parte illius requiritur, ut liberè operetur, ita ut non solum operetur necessariò, quia causa prima illam prædeterminaret ad operandum, sed quia ipsa ex se non haberet quiddam requiritur ex parte ipsius ad operandum, sed ita esset ut eadem inuariata permanens, etiam si causæ primæ libertas accresceret, liberè operari non posset. Quæstione in hunc sensum explicata docet Soar. supra n. 5. assentiendum esse Scoto. Ego tamen neque Scoto, neque Soario assentior, sed affirmo ex suppositione, quod causa prima non esset libera, non inferri causam secundam non posse habere quiddam ex parte illius ad libertatem requirebatur, sed posse adhuc prædicta hypothese gaudere omnibus requisitis ad libertatem ex parte causæ creatæ, ita ut si non posset liberè operari, tota illius necessitas oriretur ex prædeterminatione causæ primæ, quæ secundam ex se liberam necessariò adigeret in alteram contradictionis partem.

Moueor ad hanc conclusionem defendendam, quia, ut bene Soar. causa secunda non constituitur libera formaliter quatenus est ex se per libertatem causæ primæ: ergo deficiente libertate causæ primæ non ex eo deficiet formaliter libertas causæ secundæ. Neque deficiet causaliter ut contendit Soar. quia deficiet libertas causæ primæ à qua dependet libertas causæ secundæ tamquam virtus finita participata à libertate Dei, quia non ex eo quod aliquid deficiat in Deo formaliter, deficit eminenter, hoc est, deficit virtus ad illud producendum in creatura: itaque libertas, quæ in Deo non esset, posset in creatura esse producta à Deo & dependens non à libertate Dei, sed à virtute, quam Deus haberet ad producendam libertatem, sicut ratio corporis, quæ est in substantia materiali dependet à Deo, in quo eminenter continetur, licet in illo talis ratio formaliter non reperiatur.

Obijc. Soar. Omnis perfectio nullam inuoluens imperfectionem debet esse participata à Deo: sed libertas est perfectio non inuoluens imperfectionem: ergo debet esse participata à Deo: ergo si in eo non reperiatur, non potest creatura illam à Deo participare: ergo neque illam habere. Resp. omnem perfectionem siue inuoluentem in se imperfectionem aliquam, siue non, essentialiter dependere à Deo tanquā à principio efficiente, à quo illam recepit creatura, quod tantū ex se petit creata perfectio, quia tamen omnis perfectio non inuoluens perfectionem reperitur in Deo, hinc est quod huiusmodi perfectio dicatur à Deo participata, quia à Deo dependet & in Deo reperitur: primum petit ens creatū ex se, secundum pertinet ad indefinitam perfectionem Dei, in hypothese verò, in qua procedit hæc quæstio, supponimus libertatem non reperiri in Deo, etiam si sit perfectio nullā inuoluens imperfectionem. Vnde in prædicta suppositione inconueniens non est asserere aliquam perfectionem nullam imperfectionem inuoluentem futuram dependentem à Deo, non tamen participatam ab alia perfectione eiusdem rationis, quæ esset in Deo formaliter sed tantum eminenter, quia illud principium: *Omnis perfectio non inuoluens imperfectionem, est participata à Deo*, fundatur in alio, videlicet, *omnis perfectio quæ non inuoluit imperfectionem reperitur formaliter in Deo*: cum autem supponamus libertatis perfectionem non inuoluentem imperfectionem non reperiri in Deo, supponimus deficere hoc principium: *Omnis perfectio non inuoluens imperfectionem reperitur formaliter in Deo*. Vnde mirum non est si deficiat conclusio ex illo illata: *Omnis*

Omnis perfectio non inuolvens imperfectionem, est participatio in-
dem perfectioni, in Deo formaliter reperta, quia ex suppositio-
ne, quod in Deo talis perfectio non reperitur, sufficit ut
ipsa existat, reperiri enim debet, hoc est, reperiri in Deo vir-
tutem ad illam producendam, quod ens creatum quatenus
est ex se, petit ut existat, illa enim participatio perfectio-
nis formaliter existentis in Deo, non provenit tantum ab
exigentia entis increati, sed ab exigentia entis creati, qua
petit dependere à Deo & ab ipsa constitutione Dei inclu-
dete formaliter talem perfectionem, & ex his duobus pro-
uenit, ut omnis participatio perfectionis non inuolvens
imperfectionem sit participatio perfectionis formaliter in
Deo reperta.

6 Secundus questionis sensus est. An posita voluntate ex se libera ex eo quod causa prima necessario operetur quidquid potest operari libertas voluntatis impediatur, & omnis actus secundus voluntatis necessario ab illa prodiret. Negativam partem tribuit Sorarius Thomistis asserentibus voluntatem nunquam posse necessitatem pati ab obiecto, sed hoc fundamentum impugnatum est puncto precedenti, & puncto ubi probatur voluntatem posse à Deo immediate cogi ad actum secundum necessarium producendum permanente propositione obiecti, ex vi cuius posset actus liberè procedere, si decretum immediate prædeterminativum actus independenter à libertate illius non intercederet.

7 Hypothesis hæc maiori indigere videtur explicatione, illa, quam Doctores præmittunt ad resolutionem questionis. Non possumus supponere Deum necessario producere effectus contentos in omnipotentia quia cum plures illorum in communi sententia adhuc de potentia Dei absoluta coexistere nequeant, non potest illos simul producere. Exempli gratia, non potest, ut vult communis sententia (licet ego aliter sentiam) intellectus simul assentire, & dissentire eidem obiecto. Neque voluntas idem obiectum amare & odio habere, neque eadem numero materia recipere simul duas formas substantiales, neque tota collectio possibilem produci potest, ita ut nulla creatura super sit producenda: ergo non potest concipi omnipotentia determinata ad producendum simul hos affectus, nisi supponatur etiam illorum compossibilitas, quia non potest esse omnipotentia determinata ad faciendum id, quod implicat fieri: ergo si Deus supponeretur æquè determinatus necessario ad omnes effectus contentos in omnipotentia, ad hoc ut produceret amorem, potius quam odium, si uterque actus non potest simul existere, determinandus esset ab aliqua causa creata, quia esset indifferens ad hunc actum vel ad illum producendum, & cum libertatem non haberet non posset à se determinari: ergo determinaretur ab alia causa secunda. Similiter cum non posset tota collectio possibilem produci: determinandus esset ad hæc possibilia, potius quam illa producenda, nisi supponas producibilem esse totam possibilem collectionem.

8 Ex hoc infero, casu, quo Deus per modum actus primi esset æquè determinatus ad producendos effectus contentos in omnipotentia omnique libertate careret ad producendum ex impossibilibus hunc præ alio, voluntatem creatam liberam permanens ad eliciendum prius amorem vel odium, si verum esset hos actus, componi non posse in eadem voluntate, quia ad hanc prælationem vnius præ alio Deus non esset determinatus: ergo si voluntas ex se libera erat posset se ipsam determinare & Deum ipsum, ut potius amorè quam odium produceret, quæ determinatio libera voluntatis per actum secundum non esset contra determinationem necessariam, quam haberet Deus per modum actus primi, quia hæc non esset ad amorem & odium simul producendum, quos actus non posse coexistere in communi opinione supponimus, neque ad vnum actum præ alio, quia ad utrumque esset Deus æquè determinatus, sed ad vnum sub disunctione, cum qua determinatione per modum actus primi, rectè componitur determinatio libera per modum actus secundi ad hunc potius actum quam illum.

9 Illud mihi sane valde dubium est in hac re an voluntas in tali casu posset liberè omittre utrumque actum impossibilem amoris & odij necne? Negativa pars suadet, quia licet Deus non esset determinatus ad producendum potius amorem, quam odium, esset determinatus ad vnum, vel ad alterum actum sub disunctione producendum: ergo licet non determinaret voluntatem ad producendum actum amoris præ actu odij, neque è contrà determinaret illam ad vnum vel alium producendum. Confirmatur: si

Deus esset determinatus ad producendum hunc numero actum amoris, determinaret voluntatem ad producendum talem actum: ergo quando est sub disunctione determinatus, illam sub disunctione determinat. Affirmativa pars actum liberè omittre sic posset fulciri. Deus ex natura sua determinatus ad producendum amorem, vel odium indigeret determinatione voluntatis, ut aliquem numero terminatorem non exhiberet: ergo si voluntas hanc determinatorem ad actum sub disunctione aliquam habere efficaciam, quia actus sub disunctione non producit: ergo posset voluntas hanc determinationem non exhibere, & illa determinatio Dei nullum sortiri effectum ex defectu vicine determinationis requisitæ ad hunc actum, potius quam illum producendum. Ex hac ratione facilis solutio delinquitur ad argumentum factum pro altera parte à paritate desumptum, quia quando Deus est determinatus ad hunc actum præ alio producendum nulla expectanda est determinatio voluntatis, ut hunc potius quam illum producat, & ideo non potest ex defectu determinationis voluntatis effectus non produci, quando verò est sub disunctione determinatus expectanda est determinatio voluntatis effectus extremum, ex defectu cuius potest illa Dei determinatio nullum habere effectum. Confirmatur eadem pars in hac hypothesi: voluntas ex se & præcisè ex accidentibus illi intrinsicè inhererentibus adhuc non erat determinata ad alterum actum sub disunctione, sed quatenus est ex se utrumque posset omittre: sed per determinationem extrinsecam Dei non determinaretur necessario ad alterum actum sub disunctione eliciendum: ergo adhuc maneret indifferens ad omittendum simul utrumque. Minori probata legitimum est discursus, sic illa proba. Determinatio extrinsecæ relinquit voluntatem intrinsicè eodè modo ac erat antea: ergo tantum potest illam determinare, quatenus independenter à determinatione illius in actum secundum præcipit: sed determinatio per modum actus primi sub disunctione principij non potest se ad hunc actum præ alio determinare: non potest independenter à determinatione alijs principij in actum secundum prorumpere: ergo nullo modo potest illud adhuc sub disunctione voluntatem determinare. Hac ratione maxime in hanc partem propendeo, secundum quam dicendum est determinationem sub disunctione non posse provenire à principio extrinsecò determinate ad alterum extremum determinare, nihilominus nihil definit, mihi evolvisse sufficit rem hanc, questionemque movisse quam alij definiunt.

Respectu illorum actuum, qui impossibiles non sunt cum alijs, vel ad quos determinat Deus esset per modum naturæ necessario determinatus, certum est, non posse voluntatem liberam permanere, quia omnes hi effectus ita existunt ut non possent non existere, & proveniunt à principio adæquato non indifferenti, & quod componi nequit cum negatione actus.

Alius questionis sensus esse potest, An si Deus liber non esset ad effectus producendos, vel non producendos, neque ad productionem illorum independenter à determinatione voluntatis determinatus, sed determinatus ad producendos effectus dependenter à determinatione voluntatis, ita ut determinationem, quam modò habet per liberum suum decretum indifferens, habet tunc per modum naturæ ita ut non posset illam non habere. Hac hypothesi facta affirmo voluntatem ex se liberam, nullam à causa prima determinationem passuram; imò firmiter habeturam libertatem, quam nunc habet, quia modò potest Deus per negationem concursus, vel per concursum exhibitum independenter à determinatione voluntatis, illius lædere libertatem, quod in prædicta hypothesi non posset, quia liberum non esset Deo concursum non exhibere, neque illum præstare independenter à voluntate. Præcipua conclusio probatur ratione à priori desumpta ex definitione libertatis, quia tunc actus voluntatis penderet à principio adæquato indifferenti ad actum, & ad negationem illius, cuius indifferentiæ tantum determinaret voluntas: ergo talis actus esset liber. Neque ad libertatem vnius principij requiritur libertas alijs principij, ut patet in voluntate concurrente cum habitu, sed tantum indifferentiæ, hoc est, posse componi cum actu & cum illius negatione. In hunc sensum explicandus est Sor. supra, numero 15, ubi affirmat voluntatem liberam fore casu quo Deus necessario exhiberet

exhiberet eundem concursum, quem modò exhibet, & non alium neque maiori motione, neque magnitudine diuersum. Quæ conclusio vera est, eademque cum illa, quam modò probauimus intelligatur de concursu in actu primo, hoc est, de preparatione omnipotentis ad concurrendum, quam sæpe concursum appellat Soar, vt constabit legenti totam disputationem. Quod si de concursu in actu secundo intelligatur hypothesis, falsa est conclusio, quia si Deus eundem numero concursum, quem modò præbet ad actum liberum mixti voluntatis per decretum ex se indifferens ad actum & ad negationem illius, præberet per decretum ex natura sua determinatum ad actum independentem à voluntate, vel per naturam, quæ non posset componi cum negatione actus voluntatis, hic non procederet à principio indifferenti, ac proinde non esset liber, sed necessarius.

12 Obiit pro Scoto. Causa secunda non agit nisi mota à prima, ergo si prima necessariò mouet secundam, hæc operabitur necessariò. Resp. concedendo antecedens, & negando consequentiam, & doctrinam solutionis sic explico. Deus duplici modo mouet voluntatem per concursum generalem, quem exhibet causæ primæ omnibus causis communem, & per cogitationes, & auxilia, quibus suauiter, & efficaciter voluntatē trahit ad actus honestos cōducetes ad vitam æternam. Motio facta medijs auxilijs non est huius rei, neque illa diuerso modo determinabit voluntatē siue sit necessaria, siue libera respectu Dei, quia idē auxilium, eadēque cogitatio, siue necessariò, siue liberè productur à Deo, eodē modo voluntatem inclināt ad actum. Motio alia, quæ consistit in concursu causæ primæ respectu actus liberi, qui concursus, seu quæ motio non distinguitur ab ipso actu voluntatis siue liberè exhibetur à Deo, siue necessariò, potest exhiberi dependenter, & independentem à determinatione voluntatis, independentem ex vi principij impossibilis cum negatione actus, dependenter ex vi principij indifferētis vt coniungatur cum actu & cū negatione illius modo explicato. Si motio illa exhibetur à Deo independentem à voluntate, siue sit libera, siue necessaria respectu Dei nō poterit cōponi cum libertate, si verò illam præbet Deus dependēter à voluntate, siue id faciat Deus liberè siue necessariò libertatē voluntatis illā sē relinquet.

PUNCTUM VI.

Diuisio libertatis quoad specificationem, & quoad exercitium.

1 Peruulgus est diuisio libertatis in libertatem quoad specificationem, & quoad exercitium; cui duplex alia necessitas opponitur, quæ partitur necessitas in necessitatē quoad specificationem & quoad exercitium. Sumitur hæc libertatis diuisio ex Angelico Doctore 1.2. q. 13. art. 6. vbi dixit voluntatē esse liberam in electione ad eligendum, & non eligendum hoc medium, quam libertatē vocant quoad exercitium & posse eligere hoc medium, illud renuere, vel hoc renuere & aliud eligere, & hæc dicitur libertas quoad specificationem. Tradunt hanc diuisionem ad locum citatum D. Thomæ, Caiet. & Contr. & P. Vasquez in explicatione illius articuli, P. Soar in Met. disp. 19. sect. 4. n. 9. P. Mol. 1. p. q. 14. disp. 2. Libertas quoad exercitium vulgo dicitur quæ voluntas est indifferens ad amandum, vel non amandum: & libertas quoad specificationem, quæ voluntas est indifferens non solum ad amandum, vel non amandum, sed etiam ad amandum vel odio habendum. Alij explicant libertatem quoad specificationem non solum ad amandum vel odio habendum obiectum propositum, sed per indifferentiam ad amandum obiectum spreto alio huic opposito, & amadum oppositum hoc spreto. Exempli gratia, proposita voluptate prohibita & proposita bonitate Dei amanda super omnia, voluntas habet libertatem quoad specificationem, si valeat, non solum voluptatem prohibitam amare, sed etiam odio habere & Dei bonitatem amare, cuius amor opponitur cum amore voluptatis. Hanc libertatem assignat D. Thom. art. citato vbi duobus medijs propositis non tantum constituit voluntatem indifferentem ad hoc medium, sed etiam ad amandum hoc vel illud alio odio habito: alij cōstituunt hanc libertatē quoad specificationem non per ordinem ad obiecta directæ respectu voluntatis, sed per ordinem ad vnum obiectum directum, & aliud reflexum, respectu eiusdem voluntatis. v.g.

indifferentia ad amandum hoc obiectum amore directo, & ad alium actum reflexum, quo voluntas talis obiecti amore delectari possit, ita vt non solum possit amare obiectum, & illud non amare, atque odio habere, sed etiam habere alium actum, quo dicat nolo habere amorem talis obiecti. Hæc ratio nonnulli appellant libertatem contradictionis libertatem quoad actum, & libertatem contrarietatis quoad obiecta, quia semper respicit obiecta diuersa.

2 Noto duplicem esse necessitatem, quoad exercitium, vna est quæ voluntas adstringitur ad exercitium vagum, v.g. ad exercitium huius, vel illius actus, ita vt non possit voluntas vtrumque simul omittē, potest tamen alterum quod maluerit non exhibere, dummodo aliud amplectatur. Hæc necessitas non opponitur cum libertate quoad specificationem, imò si alia non superueniat voluntatis, illam arguit, si enim voluntas tantum tenetur amare, vel odio habere sub disunctione, libere est illi amorem relinquere, & odium exequi, vel è contra, ac proinde indifferens est inter actus specie distinctos. Hæc necessitas comitatur semper voluntatem in opinione illorum, qui puram omissionem non admittunt, quia cum voluntas potens amare non possit se ab amore cohibere sine actu illi opposito, tenetur necessariò ad amorem, vel ad actum amoris oppositum.

3 Huic necessitati opponitur alia libertas, quæ voluntas est absoluta obligatione eliciendi actum in particulari vel sub disunctione, quæ essentialiter dicit carentiam necessitatis quoad specificationem, non tamen ex suo conceptu formaliter includit per locum intrinsecū libertatem, quoad specificationem, quia si supponamus voluntatem esse indifferentem ad amandum, vel non amandum aliquam bonitatem, non tamen esse potentem illam odio habere, vel tendere circa aliud obiectum tali bonitati oppositum, voluntas erit absoluta à necessitate supradicta, tamen libera neque determinata quoad specificationem, dicit tamen hæc carentia necessitatis quoad exercitium adhuc sub disunctione libertatem quoad omnem specificationem, circa quam voluntas supponitur potens, & quia numquam voluntas libertatem habet circa vnicam tantum speciem actus semper dicit libertatem quoad specificationem, quia quotiescumque est potentia ad species distinctas, & ad neutram est determinatio, seu necessitas, ad vtramque est necessariò libertas. Necessitatem supradictam exercitij sub disunctione huius, vel illius plerique non meminere, quia componitur cum libertate quoad specificationem, quam dicunt includere essentialiter negationem necessitatis quoad exercitium & libertatem illi oppositam, quod intelligi nequit de necessitate supradicta, neque de libertate, quam hæc necessitas excludit.

4 Alia est necessitas quoad exercitium determinatum in particulari circa hunc actum in specie, quam absolute Doctores vocant necessitatem quoad exercitium, & opponitur cum libertate quoad specificationem, quia nullā relinquit indifferentiam inter differentias specie oppositas, & dicit necessitatē contrarietatis, & contradictionis, hoc est, necessitatem inter actus contrarios, quæ voluntas tenetur amare, & non potest odio habere, quæ necessitas opponitur libertati contrarietatis, & dicit necessitatem contradictionis, quæ voluntas ita tenetur amare vt non possit non amare, quæ opponitur libertati contradictionis, quæ ita dicitur, quia est inter extrema contradictoriè opposita, v.g. inter amorem, & negationem amoris.

5 Alia necessitas est tantum quoad specificationem quæ voluntas tenetur ex suppositione quod tendat circa tale obiectum materiale, tēdere actu huius speciei v.g. amoris, & non odij, non tamen ex vi huius necessitatis tenetur absolute tale obiectum amare, sed potest illud amare & non amare. Hæc necessitas est eadem cum necessitate contrarietatis. Huic necessitati opponitur libertas, quoad specificationem, seu libertas contrarietatis, quæ voluntas potest amare, & odio habere idem materiale obiectum, quæ libertas includit essentialiter libertatem, quoad exercitium determinatum talis actus, quia cum necessitate ad exercitium in particulari, libertas quoad specificationem subsistere nequit, vt dicebam modo. Dixi libertatē contrarietatis esse, quia voluntas potest amare, & odio habere idem obiectum materiale, quia circa idem obiectum formale numquam potest esse hæc indifferentia, quia bonum vt bonum ita amatur vt possit odio haberi, & malum vt malum ita odio habetur vt non possit amari. His positis